

Lamiaceae (ballıbabagiller) Türlerinin Peyzaj Tasarımında kullanım Olanakları

Nisanur Alaca

Niğde Ömer Halisdemir, Niğde, Türkiye

ÖZ

Küresel ısınma ile artan sıcaklık, azalan su kaynakları peyzaj tasarımında kullanılan bitki türlerinin seçiminde sınırlama getirmiştir. Bu çalışmada, belirlenen koşullarda uygun olabilecek, kekik (*Thymus sp.*) ve adaçayı (*Salvia sp.*) türlerinin botanik özellikleri, ekolojik gereksinimleri, yetiştirme teknikleri ve peyzaj tasarım çalışmalarında kullanımını incelenmektedir. Her iki bitki de tıbbi ve aromatik bitkiler arasında önemli bir yere sahip olup sağlık, kozmetik ve gıda sektörlerinde geniş kullanım alanına sahiptir. Ayrıca, ekolojiye uygun sürdürülebilir peyzaj tasarımlarında fazlasıyla tercih edilmektedir. Kekik türleri, özellikle Akdeniz iklimine adapte olmuş olup, iyi drene edilen, kireçli ve kumlu-tınlı topraklarda başarılı şekilde yetiştirilmektedir. Uçucu yağ içeriği açısından yüksek değere sahip olan kekik, antimikrobiyal, antioksidan ve antiinflamatuar özellikleriyle öne çıkmaktadır. Adaçayı ise ılıman iklim koşullarına uyum sağlayan ve toprak seçiciliği düşük olan bir bitkidir. Bununla birlikte, adaçayı bitkisi aynı zamanda antioksidan ve iltihap önleyici bileşenleri sayesinde bağışıklık sistemini destekleyici etkileriyle bilinmektedir. Ayrıca, adaçayının beyin fonksiyonlarını destekleyici etkileri olduğu, hafızayı güçlendirdiği ve sinir sistemine olumlu katkılar sunduğu belirlenmiştir. Kekik (*Thymus sp.*) ve adaçayı (*Salvia sp.*) türlerinin polinatörleri çekerek biyolojik çeşitliliği desteklediği ve sürdürülebilir tarım için önemli olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda, *Thymus sp.* ve *Salvia sp.* türlerinin kuraklığa dayanıklı olması, xeriscaping uygulamalarında avantaj sağlamaktadır. Bu bitki türlerinin doğal zararlılara karşı dirençli olması, kimyasal pestisit kullanımını azaltarak ekolojik tarım uygulamalarına katkı sunmaktadır. Sonuç olarak, kekik ve adaçayı türleri tıbbi, aromatik ve peyzaj uygulamaları açısından büyük potansiyele sahiptir. Ekonomik değeri yüksek bu bitkilerin, ekolojik sürdürülebilirlik ve çevresel iyileştirme açısından da önemli katkılar sunduğu görülmektedir. Ayrıca, iklim değişikliğine bağlı olarak artan kuraklık koşullarında, su kullanımını optimize eden bitkilerin seçilmesi, gelecekte tarımsal üretimde ve peyzaj tasarımlarında önemli bir strateji olacaktır. Çalışmamızda, değerlendirilecek bitkilerle oluşturulmuş peyzaj alanlarında Sketchup, Lumion programlarında titizlikle detaylı modelleme yapılarak görseller oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kekik, Adaçayı, Ekoloji, Yetiştirme Teknikleri, Peyzaj Kullanımı, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler, Sürdürülebilir Tarım, Xeriscape

